

angivelser, for lang Tid være en af de Kilder, hvortil de først vil søge — og sikkert sjælden søge forgæves. Men det forekommer mig ikke, det er lykkedes Helenius fuldt i samme Grad som Dr. Baer, at ordne sit rige Stof paa en let overskuelig Maade og sammenarbejde det til en fast sluttet Helhed.

Henrik Pedersen.

B. SEEBOHM ROWNTREE. **Poverty.** A study of town life. Fourth edition. London. Macmillan & Co. 1902. (XXII + 426 S.; 2 sh. 6 d.).

Denne Bog er et interessant Eksempel paa, hvor langt videre den sociale Forskning naar ved at gaa i Dybden frem for i Bredden. Det er Charles Booth's store klassiske Værk »The Life and Labour of the People in London«, som har tjent Forfatteren til Forbillede. Men Mr. Rowntree har valgt sig et Undersøgelsesomraade, der er mange Gange mindre end Booth's, nemlig Byen York, hvis Indbyggertal i 1899 var omtrent 76,000. Ved saaledes at begrænse sin Undersøgelse til et forholdsvis snævert Omraade er det lykkedes Forf. at trænge til Bunds i en Mængde Forhold af største Interesse. Han lader sig ikke nøje med at maale og beskrive Fattigdommen, han opsporer dens Aarsager, og han paaviser dens Følger, fysiske og moralske. Bag de Resultater, som Mr. Rowntree fører frem for Læseren, ligger et enormt Arbejde: først og fremmest personlige Besøg af Forf. og hans Medhjælpere hos 11,560 Familjer, repræsenterende en Befolkning af omtrent 47,000 Mennesker. Det er gennem disse Besøg, ved at udspørge og samtale med disse Tusinder af Mennesker, og ved at bruge Øjnene overalt, at Hovedparten af Materialet er tilvejebragt. At Metoden er god, derom er der ingen Tvivl, og Rowntrees Bog er et Vidnesbyrd om, at den kan give udmærkede Resultater. Men man forstaar, at den kræver en utrættelig Energi, stor Kærlighed til Opgaven og — hvad der ikke er den

angivelser, for lang Tid være en af de Kilder, hvortil de først vil søge — og sikkert sjælden søge forgæves. Men det forekommer mig ikke, det er lykkedes Helenius fuldt i samme Grad som Dr. Baer, at ordne sit rige Stof paa en let overskuelig Maade og sammenarbejde det til en fast sluttet Helhed.

Henrik Pedersen.

B. SEEBOHM ROWNTREE. **Poverty.** A study of town life. Fourth edition. London. Macmillan & Co. 1902. (XXII + 426 S.; 2 sh. 6 d.).

Denne Bog er et interessant Eksempel paa, hvor langt videre den sociale Forskning naar ved at gaa i Dybden frem for i Bredden. Det er Charles Booth's store klassiske Værk »The Life and Labour of the People in London«, som har tjent Forfatteren til Forbillede. Men Mr. Rowntree har valgt sig et Undersøgelsesomraade, der er mange Gange mindre end Booth's, nemlig Byen York, hvis Indbyggertal i 1899 var omtrent 76,000. Ved saaledes at begrænse sin Undersøgelse til et forholdsvis snævert Omraade er det lykkedes Forf. at trænge til Bunds i en Mængde Forhold af største Interesse. Han lader sig ikke nøje med at maale og beskrive Fattigdommen, han opsporer dens Aarsager, og han paaviser dens Følger, fysiske og moralske. Bag de Resultater, som Mr. Rowntree fører frem for Læseren, ligger et enormt Arbejde: først og fremmest personlige Besøg af Forf. og hans Medhjælpere hos 11,560 Familjer, repræsenterende en Befolkning af omtrent 47,000 Mennesker. Det er gennem disse Besøg, ved at udspørge og samtale med disse Tusinder af Mennesker, og ved at bruge Øjnene overalt, at Hovedparten af Materialet er tilvejebragt. At Metoden er god, derom er der ingen Tvivl, og Rowntrees Bog er et Vidnesbyrd om, at den kan give udmærkede Resultater. Men man forstaar, at den kræver en utrættelig Energi, stor Kærlighed til Opgaven og — hvad der ikke er den

mindst vigtige Betingelse — en høj Grad af Takt hos Undersøgerne.

En Angivelse af Resultaterne vilde kræve megen Plads og dog blive utilfredsstillende, fordi der til fuld Forstaaelse af hver Enkelthed kræves Kendskab til alle de øvrige. Kun skal det nævnes, at Mr. Rowntree finder omtrent samme Fattigprocent for York (28 pCt. af Befolkningen) som Charles Booth for London (31 pCt.). Ved Fattigdom forstaa de to Forfattere omtrent det samme: at Indtægten er saa lille, at den enten ikke forslaar til at købe det Minimum af Livsfornødenheder, som er nødvendigt til at opretholde den fysiske Kraft (»primary poverty«), eller at den — selv om den i og for sig var tilstrækkelig hertil — anvendes paa saadan Maade (bortødsles til Drik o. l.), at dette Resultat faktisk ikke naas (»secondary poverty«). Da Velstandsforholdene i York antages at være saa nogenlunde typiske for den engelske Provinsbybefolkning, og da 77 pCt. af Englands Befolkning regnes at leve i Byerne, vil det sés, at selv om der ikke fandtes »Fattige« paa Landet, lever en Fjerdedel af det »rige« Englands Befolkning under »the poverty line« i ovenfor angivne Betydning.

Adolph Jensen

Litteratur-Notitser.

— Garden Cities of to-morrow. Saaledes lyder Titelen paa en lille Bog, hvis Forfatter Ebenezer Howard har sat sig til Livsmaal at løse de mange vanskelige Boligspørgsmaal paa én Gang og paa meget radikal Maade, nemlig ved at bygge helt nye Byer efter rationelle hygiejniske og økonomiske Principer. Mr. Howards Planer ere overordentlig tiltalende, og det synes som om det er lykkedes ham at rejse en stærk Stemning for et Eksperiment i stor Stil. — Bogen, som i Løbet af et Par